

“Als we een lekkere Dorade op de barbecue roosteren en we hebben een citroen nodig, plukken we die van de boom ernaast, die het hele jaar blijft geven.” Paul ter Heyne

Valencia heeft alles...

EEN MOEILIJK BESLISSING

Als een voornemen jarenlang aanhoudt, begint het te schuren en te drukken. Vergelijk het met een kip die niet meer van haar ei af kan komen, omdat het steeds groter is geworden. Het voornemen om naar Spanje te verhuizen was er bij ons al voordat we met elkaar trouwden. Maar steeds kwam het er weer niet van. Baan, lopende projecten, schoolgaande kinderen, zieke ouders. Toen we beide geen ouders meer hadden, de kinderen een stabiele schoolperiode achter de rug, en een groot renovatieproject van de wijk Pathmos in Enschede waarbij ik betrokken was ten einde liep, kregen wij het gevoel ‘het is nu of nooit’.

Dus werd het nu. We moesten het alleen de kinderen nog vertellen. Die waren aan het eind van de zomer van 2007 tien en dertien jaar.

Papa en mama willen graag een tijd in Spanje gaan wonen, zouden jullie dit

leuk vinden? De oudste, die al verscheidene keren in Spanje op vakantie was geweest zei direct: “Ja leuk!” Maar de kleinste zette de hakken in het zand. “Ik wil bij mijn vrienden blijven!”

Ik zei tegen mijn vrouw: “Als er één niet mee wil, hebben we een probleem. We kunnen hem moeilijk aan zijn oren naar Valencia slepen.”

Ik besloot de truc van het verdrag van Lissabon toe te passen: Het steeds maar weer opnieuw in stemming brengen na nog een rondje overtuiging. Maar na een maand hield de jongste nog steeds voet bij stuk.

Op dat moment realiseerde ik me dat vragen om een unanieme instemming ons misschien wel een gerust-

stellend gevoel zou geven, maar dat het in feite nergens op sloeg. Zowel de oudste (Gido) als de jongste (Mauro) kon zich immers nauwelijks een adequate voorstelling maken van wat ‘emigratie’ naar Spanje precies inhield. Gido associeerde Spanje wellicht te veel met vakantie, zon en palmbomen, terwijl de alledaagse werkelijkheid natuurlijk veel triviale zou uitpakken. En wat Mauro betreft... die wist toen nog niet dat hij er binnen vier maanden drie fantastische vriendjes bij zou krijgen en dat hij na anderhalf jaar al zou zeggen dat hij nooit meer terug wilde naar Nederland.

Niet lang daarna, op een koude novemberavond in 2007, heb ik een goed gesprek gehad met Mauro. Papa is een beetje dom geweest. Hij heeft je gevraagd een keuze te maken terwijl jij eigenlijk niet weet waarvoor je kiest. Ik weet zeker dat je Spanje leuk zal vinden, vertrouw me maar, en als het niet leuk is gaan we gewoon weer weg. Mauro knikte en glimlachte.

GAAN MET DIE BANAAN

Niets staat ons nu meer in de weg, dacht ik, en ging de volgende dag naar Makelaar Post jr. om ons huis in de verkoop te zetten, geprikkeld door een vaag gevoel dat er een zware crisis voor de deur

stond. Vanaf die tijd vloog ik ook verscheidene malen naar Valencia om daar de omgeving af te struinen op zoek naar een geschikte school en een mooi huis in de buurt ervan. Valencia is slechts twee uur vliegen van Amsterdam, Eindhoven of Weeze en een ticket kost in de regel niet meer dan een treinretourtje Enschede-Amsterdam. Het een prachtige stad, groots opgezet en met een mooi historisch centrum. Het ligt in een vallei aan zee en ingesloten tussen bergen waarin je urenlang kunt wandelen. Aan weerszijden van de stad tref je mooie brede zandstranden aan, maar ook in de stad zelf heb je Malvarosa, het stadstrand met zijn gezellige terrasjes en pittoreske restaurants.

Het klinkt misschien raar, maar de eerste twee jaren kregen we meer bezoek van vrienden, familie en kennissen dan we normaal gesproken in Enschede hadden. Het leven is hier meer relaxed en we hebben op de een of andere manier meer tijd en vrijheid. In de buitenwijken van Valencia en in de steden eromheen heeft iedereen een grote tuin met zwembad. We kijken uit op de sinaasappelvallei en 's avonds kunnen we uren op het terras zitten luisteren naar het ‘geluid van de stilte’, het tjilpen van de krekels, sprinkhanen en cicaden. Als we een lekkere Dorade op de barbecue roosteren en we hebben een citroen nodig, plukken we die van de boom ernaast, die het hele jaar blijft geven. We hebben het goed naar onze zin, zelfs die enkele keer wanneer het regent, denken we nostalgisch terug aan Enschede.

De Vallei van Valencia is zeer vruchtbaar. Van alles wordt er verbouwd. Zoals hier, bij ons in de buurt, aardappels, sla, artsjokken en sinaasappels. Vaak wordt er drie keer per jaar geoogst en wordt er geploegd met paarden.

Crisis

Sommigen vrienden hadden een echt tegenhoudbeleid. "Tja, daar zit je dan in Valencia...", zei de één schamper. "Hoe moet je je economisch redden?"

"Maar hij zit wél mooi in de zon!" zei de andere.

"De hufteigheid, de files, de belastingen, de kou, de stress, de polarisatie, het neemt hier allemaal toe en wij blijven zitten en wennen eraan", zei weer een ander, die de Nederlanders vergeleek met een stelletje kikkers dat langzaam dood gaat in kokend water. We moesten lachen over zo veel gespeculeer over onze beweegredenen.

De kat moest ook mee. Hoe doe je dat? In het vliegtuig was te gecompliceerd. Dan maar met de auto. In Zuid-Frankrijk zeiden we tegen de hoteleigenaar: "Er is een probleem. We hebben ook nog een kat bij ons." "Ja," zei de man, "dat kost dan wel vier euro extra."

Toen kwam de crisis. De huizenprijzen daalden terwijl ons huis in de verkoop stond... Op het moment dat we naar Spanje vertrokken, was het nog steeds niet verkocht en stond het zorgwekkend leeg. Met een fikse korting en actief beleid ging het daarna toch nog betrekkelijk snel van de hand.

Ook de crisis in Spanje werkte tegen. In het begin deden de Spanjaarden net of er niets aan de hand was. Alles zou vanzelf wel oplossen. 'Qué crisis?' zeiden ze spottend. 'Welke crisis?'

Nog steeds zie je op zondagmiddagen van twee tot zes complete Spaanse families aan lange tafels in restaurants. Een traditie die men zich niet af laten nemen. Ondertussen is de werkloosheid gestegen naar tweeëntwintig procent en staan hele wijken onaf gebouwd wegens geldgebrek of faillissement. Men neemt niet eens meer de moeite om de bouwkranen weg te halen; ze kunnen toch nergens anders ingezet worden.

Ook de markt waarin ik opereer, communicatie en design, lijkt bevroren. Daarnaast doet de Spanjaard het liefst zaken met iemand die hij al een tijd kent.

Na twee jaar komt nog steeds het merendeel van de opdrachten uit Nederland. Gelukkig is het in mijn beroep zo dat je websites en stukken tekst overal ter wereld kunt maken. Met de voortschrijdende grafische technieken geldt dat eigenlijk ook voor drukwerk. In Enschede zag ik de drukker al steeds minder en ging alles via het internet. De mondialisering heeft er toe geleid dat de hele wereld ons inkoopterrein is geworden. Hier in Spanje werk ik met een drukkerij uit Ibbenbüren, Duitsland. Andersom is dat natuurlijk ook waar, sterker nog, de meeste klanten uit Nederland hebben er absoluut geen bezwaar tegen om een keer naar Valencia te komen voor een werkbezoekje.

OPBLOEI

Terugkijkend hebben we een gouden greep gedaan. In het begin was het natuurlijk moeilijk, maar langzamerhand gaat alles

steeds gemakkelijker. Ook voor de kinderen. Gido is net 16 en heeft een tijd terug zijn eerste podiumconcert gegeven met zijn rockband. Mauro is nu 12 en speelt hoog in de voetballerij, hetgeen veel betekent hier in Spanje (Inderdaad, met de WK hebben we het hier even moeilijk gehad...). Ze doen het uitstekend op school en beiden zijn goed geïntegreerd. Naast het Nederlands, spreken ze vloeiend Spaans en Engels. Het is duidelijk dat de verandering van omgeving goed voor hun ontwikkeling is geweest. "Gaan we ooit nog terug naar Nederland?" vroeg de jongste laatst.

"Zou jij dat willen?"

"Nee, liever niet, ik heb hier een vriendinnetje..."

"Misschien als je er gaat studeren", zei ik. "We zien wel. Een mens moet flexibel zijn, want hij kan niet al te ver in de toekomst vooruit kijken."

Vanaf maart kan er al gezwommen worden.

"Als we een lekkere Dorade op de barbecue roosteren en we hebben een citroen nodig, plukken we die van de boom ernaast, die het hele jaar blijft geven." Paul ter Heyne

